Trafi Liikenteen turvallisuusvirasto
Trafiksäkerhetsverket

LAUSUNTO

Päiväys/ Datum 9.11.2018

Dnro/Dnr TRAFI/709038/03.03.01/2018

Viite/ Referens HE 173/2018 vp / Asiantuntijapyyntö

Liikenne- ja viestintävaliokunta
13.11.2018 klo 12.35

liv@eduskunta.fi

Liikenteen turvallisuusviraston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ajoneuvolain ja ajokorttilain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Liikenteen turvallisuusviraston lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi ajoneuvolain ja ajokorttilain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta. Liikenteen turvallisuusvirasto kiittää sille varatusta tilaisuudesta lausua asiasta ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Hallituksen esityksessä ehdotetaan otettavaksi käyttöön uusi kansallinen T-ajoneuvoluokan ajoneuvo-ryhmä, johon kuuluisivat henkilöautosta muunnetut, nopeudeltaan enintään 45 kilometriin tunnissa rajoitetut ajoneuvot. Tavoitteena on mahdollistaa uusi liikkumisen muoto erityisesti nuorille, 15-17-vuotiaille, sekä parantaa erityisesti nuorten liikenneturvallisuutta. Kevytauton kuljettaminen edellyttäisi mopoautoja vastaavasti AM-luokan ajo-oikeutta. Hallituksen esityksellä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvolakia, ajokorttilakia, tieliikennelakia, ajoneuvoverolakia, autoverolakia, polttoaineen maksusta annettua lakia, arvonlisäverolakia ja rikoslakia. HE:n perusteella on myös tarve joidenkin voimassa olevien asetusten muuttamiselle mm. kevytautojen katsastussäännösten osalta. Lisäksi Liikenteen turvallisuusvirasto valmistelee määräysmuutoksia ja uusien määräysten antamista voimassa olevien valtuussäännösten nojalla.

Liikenteen turvallisuusviraston tarkoituksena on valmistella uusi määräys kevytauton erityisistä teknisistä vaatimuksista, jotka koskevat ainakin nopeudenrajoitinta. Lisäksi tarkoituksena on selvittää ja tehdä lakimuutoksista johtuvat mahdollisesti tarvittavat muutokset muihin Liikenteen turvallisuusviraston määräyksiin, kuten ajoneuvojen määräaikaiskatsastuksen arvosteluperusteita koskevaan määräykseen TRAFI/182560/03.04.03.00/2018. Määräyshanke käynnistetään virallisesti lakimuutosten varmistuttua.

Nopeudenrajoitinta koskevat vaatimukset pyritään pitämään yksinkertaisina ja teknologianeutraaleina. Rajoittimen teknisten vaatimusten tarkoituksena on varmistaa laitteen luotettava ja tarkoituksenmukainen toiminta. Alustavasti suunnitelmana on soveltaa kevytautomääräyksessä mahdollisimman laajasti nopeudenrajoittimia koskevan E-säännön 89 mukaisia ajoneuvoluokkien M2, M3, N2 ja N3 teknisiä vaatimuksia, jotka ovat säännön kohdissa 1, 2, 5.1, 13.1, 21.1 ja 21.3 sekä liitteessä 5. Nopeudenrajoittimen vaatimustenmukaisuus osoitettaisiin ajoneuvon muutoskatsastuksessa, mahdollisesti hyväksytyn asiantuntijan testiraportin muodossa. Hyväksytyn asiantuntijan raporttia astetta raskaampi

vaihtoehto olisi nopeudenrajoittimen kansallinen tyyppihyväksyntä ja astetta kevyempi vaihtoehto valmistajan oma testiraportti.

Muista vaatimuksista tässä yhteydessä oleellinen on sähkömagneettista yhteensopivuutta (EMC) koskeva E-sääntö 10. E-säännön 10 teknisistä vaatimuksista ei ole suunnitteilla poikkeuksia kevytautoille, mutta autojen muutoskatsastuksissa osoittamistapana riittää jo nykyisin tyyppihyväksynnän sijasta ilmoitetun tutkimuslaitoksen testiraportti.

Nopeudenrajoittimien ohittamisen ehkäisemiseksi määräaikaiskatsastuksien yhteydessä sekä tien päällä tapahtuva valvonta on erityisen tärkeässä osassa. Lain voimaantullessa liikenneturvallisuuden ja –määrien kehityksen seuranta on myös erityisen tärkeässä osassa. Nopeudenrajoittimen lisäksi Liikenteen turvallisuusvirastolla ei tällä hetkellä ole suunnitelmissa muita aiheita määräykseen.

Liikenteen turvallisuusvirasto on arvioinut kevytautojen tulevaa määrää ja liikenneturvallisuusvaikutusta julkaisussa 5/2018. Arvio perustuu kesällä 2017 tehtyyn kyselyyn, jossa kevytauto kuvattiin hallituksen esitystä edullisemmaksi (ajoneuvon noin 15 vuoden enimmäisikä, T-luokan ajokortti). Arvion mukaan 15–17-vuotiaiden nuorten käyttöön tulisi 12 000 – 41 000 kevytautoa. Kun otetaan huomioon hallituksen esityksen vaatimuksen auton iälle ja ajokorttiluokalle, määrä jäänee 20 000 - 25 000 kevytautoon. Kevytautot korvaisivat erityisesti mopoja ja mopoautoja nuorten liikkumisessa. Kevytautot kasvattaisivat nuorten liikennesuoritetta ja vähentäisivät joukkoliikenteen käyttöä. Kevytautot lisäisivät liikenteen jonoutumista ja ohituksia niillä väylillä, joilla muu liikenne on vilkasta ja nopeudeltaan rajoitettuja henkilöautoja liikkuu useita kappaleita tunnissa. Koko liikenneverkon tasolla vaikutukset olisivat vähäisiä.

Kevytautojen arvioidaan vähentävän 15 – 17-vuotiaiden nuorten loukkaantumisia liikenteessä noin 50 loukkaantuneella vuodessa. Vähenemä olisi pääasiassa seurausta mopo-onnettomuuksien vähenemisestä. Tässä arviossa kevytautojen onnettomuusriski on oletettu hieman mopoautojen riskiä pienemmäksi. Jos kevytautojen onnettomuusriski olisi yhtä suuri kuin mopoautojen, liikenteessä loukkaantuneiden nuorten määrä pysyisi jotakuinkin ennallaan. Kevytautojen ei odoteta lisäävän merkittävästi jalankulku- ja polkupyöräonnettomuuksia, koska nykyisin alle 2 % mopoautojen liikennevahingoista on törmäyksiä jalankulkijan pyöräilijän kanssa.

Marko Sillanpää
Tieliikennejohtaja

Aki Tilli
Johtava asiantuntija